

SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİ DERSİ KULLANIMININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ*

ANALYSING TO VARIOUS VARIABLE OF USING THE FREE TIME ACTIVITIES LESSON

Semra ŞEN**, İsmail SARİKAYA***

ÖZET: Bu araştırma, ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin Serbest Zaman Etkinlikleri(SZE) dersinde tercih ettiği etkinlikler ve dersin amacına hizmet derecesine olan inanç düzeyinin, öğretmenlerin mezun olduğu alan ile sınıfta bulunan öğrenci sayılarına göre anlamlı ilişki gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik genel tarama türünde, betimsel bir çalışmadır. Çalışmanın evrenini, 2011–2012 eğitim-öğretim yılında Ağrı ili merkezinde, Milli Eğitim'e bağlı 27 ilkokulda görev yapan 694 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Örneklem, evrendeki okullardan seçkisiz oransız örnekleme yöntemiyle seçilmek suretiyle toplam 20 okulda görev yapan 300 sınıf öğretmeninden oluşturulmuştur. Araştırmada, öğretmenlerin SZE dersine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla, araştırmacı tarafından geliştirilen, Serbest Zaman Etkinlikleri Dersini Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. İstatistiksel çözümlenmeler, Ki-kare testi ve korelasyon katsayısı kullanılarak yapılmıştır. En düşük anlamlılık düzeyi $p<0.05$ ve en yüksek anlamlılık düzeyi $p<0.01$ alınmıştır. Araştırmada öğretmenlerin mezun oldukları öğretim programı ile drama, pantomim ve bahçe etkinlikleri seçimi; sınıflarda bulunan öğrenci sayısı ile grup tartışmaları, okuma ve dinleme etkinlikleri seçimi arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Serbest Zaman, Serbest Zaman Etkinlikleri, Serbest Zaman Etkinlikleri Dersi

ABSTRACT: This research is a descriptive study which is a type of general survey to determine the preferred activities and teachers' belief about this course aim of teachers working in primary schools, whether or not showing that meaningful relationship according to teachers' curriculum that they graduated and the student number in their classes. The phase of research has included 694 primary school teachers working in schools of primary education connected to National Education in 2011-2012 education and academic year, in Ağrı. The sample of research has included 300 primary school teachers working in 20 schools who were chosen with disproportionate random sampling method. In this research, a Scale of Assessment of Course of Free Time Activities developed by the researcher to determine the views of teachers about the course of free time activities has been used. Statistical analysis have been accomplished by using Chi-Square Test and correlation coefficient, $p<0.05$ which is the lowest level of significance and $p<0.01$ which is the highest level of significance have been received. Meaningful relationship is determined with using drama activities, theatre activities, art events, chess program between teacher's seniority.

Keywords: Free Time, Free Time Activities, Free Time Activities Lesson.

---

* Bu çalışma İsmail SARİKAYA'nın yüksek lisans tezinden derlenmiştir.

** Yrd. Doç. Dr.; Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Erzurum, ssen@atauni.edu.tr

*** Arş. Gör.; Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Bayburt, ismailsarikaya@bayburt.edu.tr

1.GİRİŞ

Öğrencilerin okula karşı olumlu tutumlar geliştirmeleri, derslerin öğretim programları, öğretmen nitelikleri, öğretim faaliyetleri gibi değişik faktörlerden etkilenmektedir. Bu faktörlerin yanı sıra öğrencilerin gelişim özellik ve ilgileri de dikkate alındığında ders süreleri, teneffüsler ve ders dışı okul faaliyetleri de öğrencilerin okula karşı tutumlarını etkileyecektir. Milli Eğitim Bakanlığı öğrencilerin okula karşı tutumlarını doğrudan etkilemesini öngördüğü bir beklenti ile 2010 yılında gerek ders saatleri gerekse bazı dersler ve bu derslerin süreleri ile ilgili bir takım değişiklikler yapma yoluna gitmiştir (Dündar ve Karaca, 2011).

Zamanın etkili ve verimli kullanılabilmesi, öğrencilerin yoğun eğitim-öğretim çalışmaları esnasında oluşan stres, kaygı gibi olumsuz duygularının azaltılması; yine öğrencilerin derslere karşı dikkat ve motivasyonlarının artırılması ve gerekli sosyal becerilerin edinilmesi amacıyla Serbest Zaman Etkinlikleri(SZE) dersi 2010 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı(MEB), Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, İlköğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesinde yer almıştır. Bu uygulama ile İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesinde değişiklik yapılarak Türkçe, Hayat Bilgisi, Fen ve Teknoloji gibi derslerin haftalık ders saatleri azaltılmış ve bu derslerden elde edilen saatler serbest zaman etkinlikleri olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ancak bu derslerin öğretim programlarında herhangi bir değişikliğe ya da yeni bir düzenlemeye gidilmediği görülmektedir.

İlkokul programına göre programdaki serbest zaman etkinliklerinin amacı; öğretici ve eğlendirici uygulamalar yoluyla öğrencilerin okulu daha çok sevmelerini, bir aile ortamı gibi benimsemelerini, okulda kendilerini rahat ifade edebilmelerini, güvende hissetmelerini, daha mutlu olmalarını sağlamak, diğer öğrencilerle etkileşimlerini artırarak sosyalleşmelerine yardımcı olmak; zihinsel, fiziksel, sosyal ve kültürel gelişimlerine katkı sağlamaktır. Ayrıca serbest zaman etkinlikleri dersinde, bireyin kişilik ve ahlaki gelişimine katkı sağlayarak onun günümüz toplumuna fayda sağlayacak donanımlı bir birey olması hedeflenmektedir. (MEB, 2010).

Serbest zaman etkinlikleri saatlerinde öncelikle öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerine, yaratıcı zekâlarını ve hayal güçlerini geliştirmelerine; yardımlaşma, dayanışma, işbirliği, dürüstlük, empati kurma, özgüven, liderlik vb. özelliklerini geliştirmelerine, sosyal çevrelerini, yaşadıkları ortamı, milli, manevi ve evrensel değerleri tanımalarına, yaşadıkları sorunlara çözümler üretebilmelerine, toplumla uyumlu ve topluma katkısı olan bireyler olarak yetişmelerine imkân sağlayacak nitelikte uygulamalara yer verilmelidir. Serbest etkinlik saatinde öğrencilerin farklı ortamlarda bulunmaları sağlanarak sosyal yaşam becerileri geliştirilmelidir (MEB, 2010).

SZE uygulamaları ile öncelikli olarak öğrencilerin istek ve yetenekleri doğrultusunda dâhil olacakları etkinlikler aracılığıyla okulu daha çok sevmeleri amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda da öğrencilerin okullarını birer aile ortamı gibi benimsemelerinin, okulda kendilerini rahat ifade edip güvende hissetmelerinin, daha mutlu olmalarının ve diğer öğrencilerle olan etkileşimlerini artırarak sosyalleşmelerinin gerekliliği ve önemi vurgulanmıştır. Bu nedenle adı geçen uygulamalarda, istenilen çıktılara ulaşmaya yardımcı olacak nitelikte eğitim süreçlerine yer verilmesi gerektiği ifade edilerek öğretmenlerden,

öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarabilecek ve kendilerini tanıma imkânı sunacak ortamlar düzenlenmeleri beklenmektedir (Gün, 2013).

Getirisi ve amaçları bu derece önemli olan SZE dersi ile ilgili MEB tarafından dersin işlenişine yönelik herhangi bir plan veya program yayınlanmamış olup; dersle ilgili yayınlanan bildiride seçilebilecek örnek etkinliklere yer verilmiştir (MEB, 2010). Daha önce müfredatta yer almayan ve 2010 yılında uygulamaya konulan SZE dersiyle ilgili olarak, öğretmenlere yönelik herhangi bir kurs, seminer veya hizmet içi eğitim sunulmamıştır. Dersin işlenişini öğretmenlere, kısmen öğrenci istek ve ihtiyaçları ile veli görüşlerine bırakılmıştır. Seçilebilecek etkinlikler ve açıklamaları, ilgili bildiride aşağıdaki gibi belirtilmiştir. Bu araştırma MEB tarafından yayınlanmış olan bildirideki etkinlikler temel alınarak hazırlanmıştır.

Serbest etkinlikler saatinde, okul ve çevrenin şartları ile öğrencilerin bireysel özellikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak;

a-Sosyal, kültürel ve eğitici faaliyet olarak; folklor, müsamer, konser, müzik, monolog, diyalog, grup tartışmaları, güzel konuşma-yazma, kitap okuma, dinleme, sergi düzenleme, gezi-gözlem, inceleme, bilmece, bulmaca, atışma, sayışma, şarkı ve türkü söyleme, soru sorma, cevap verme, duygu ve düşüncelerini ifade etme, oyun, film izleme, bahçe etkinlikleri, bitki ve hayvan yetiştirme ile tarım dersleri ve buna benzer etkinlikler uygulanır.

b-Seçmeli sanat ve spor etkinlikleri, bilişim teknolojileri, satranç ve tarım derslerinin programlarından öğrenci düzeyi de göz önünde bulundurularak yararlanılabilir.

c-1-3. sınıflarda Talim ve Terbiye Kurulunun 30.03.2000 tarihli ve 32 sayılı Kararıyla kabul edilen yabancı dil öğretim etkinlikleri ile 4 ve 5. sınıflarda seçmeli yabancı dil dersi öğretim programlarından yararlanılabilir (MEB, 2010).

Gömleksiz ve Özdaş (2013) ve Sargın ve Taşdemir (2014) araştırmalarında, serbest zaman etkinlikleri dersinin öğrencilerin sosyalleşmesine katkı sağladığını, bu derste etkinlikler sayesinde öğrencilerin okula bağlılıklarının arttığını, bireysel ve grupla yapılan çalışma becerilerinin olumlu yönde değiştiğini ve bu ders için belirlenen konuların öğrencilerin seviyesine uygun olduğunu belirtmişlerdir.

MEB Araştırma Geliştirme Birimi 2012 yılında yaptığı SZE dersiyle ilgili olarak etkinliklerin verimli bir şekilde yürütülme durumunu (Akt: Sevim Yılmaz,2015); Dündar ve Karaca (2011) ise öğretmenlerin SZE dersine bakış açılarını araştırmış ve olumlu sonuçlara ulaşmışlardır. Köse (2004), Aydın, Bakırcı ve Ürey (2012), Gömleksiz ve Özdaş (2012), Bozak, Apaydın ve Demirtaş (2012), Gömleksiz ve Özdaş (2013), Kuzu ve Aslan (2013) ise dersin planlama ve uygulamaya yönelik problemlerini belirlemeye yönelik çalışmalarda bulunmuşlardır. Sevim Yılmaz (2015) ve Gün (2013) dersin daha verimli işlenebilmesi için gereken şartları öğretmen görüşleriyle belirlemeye çalışmıştır.

Literatür incelendiğinde SZE dersinde MEB'in ilgili bildiride belirttiği etkinliklerin tercih edilme sıklıkları ile dersin amacına hizmet etme derecesine olan inanç düzeyini, öğretmenlerin mezun oldukları alan ve sınıflarda bulunan öğrenci sayısı değişkenlerine göre inceleyen herhangi bir araştırma bulunmaması SZE dersinin bu yönleriyle araştırmaya değer bulunduğunu göstermektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin SZE dersinde tercih ettiği etkinlikler ve dersin amacına hizmet derecesine olan inanç düzeyinin, öğretmenlerin eğitim durumlarına ile sınıfta bulunan öğrenci sayılarına göre anlamlı ilişki gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda belirtilen sorulara yanıt aranmıştır:

- Öğretmenlerin mezun olduğu alan ile SZE dersinde tercih ettikleri etkinlikler arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Öğretmenlerin mezun oldukları alan ile SZE dersinin amacına hizmet etme derecesine olan inanç düzeyi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Sınıflarda bulunan öğrenci sayısı ile SZE dersinde tercih edilen etkinlikler arasında anlamlı ilişki var mıdır?
- Sınıflarda bulunan öğrenci sayısı ile SZE dersinin amacına hizmet etme derecesine olan inanç düzeyi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2.YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel araştırma desenlerinden tarama modeliyle yürütülmüştür. Karasar (2005) tarama modelini geçmişte ve halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan yaklaşım olarak tanımlamaktadır. Bu araştırma, ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin SZE dersinde tercih ettiği etkinlikler ve dersin amacına hizmet derecesine olan inanç düzeyinin, öğretmenlerin mezun olduğu alan ile sınıfta bulunan öğrenci sayılarına göre anlamlı ilişki gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik genel tarama türünde, betimsel bir çalışmadır.

2.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2011–2012 eğitim-öğretim yılında Ağrı merkezde, Milli Eğitim'e bağlı ilkokullarda görev yapan 694 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleme, evrendeki okullardan seçkisiz oransız örnekleme yöntemiyle seçilmek suretiyle toplam 20 okulda görev yapan 300 sınıf öğretmeninden oluşturulmuştur.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı: Kişisel bilgi formu ve SZE dersi değerlendirme anketi olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. İlkokullarda görevli sınıf öğretmenlerinin SZE dersinin işlenişine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla, araştırmacı tarafından, uzman denetiminde Serbest Zaman Etkinliklerini Değerlendirme anketi hazırlanmıştır. Gerekli kontrol ve düzeltmeler yapıldıktan sonra, uzmanların görüşleri alınarak ankete son şekli verilmiştir. Anketin kapsam ve görünüş geçerliği için anket 12 uzmana gönderilmiş ve uzmanlardan alınan görüş doğrultusunda kapsam geçerlik oranı .61 olarak hesaplanmıştır. Bu değer Lawshe'ye (1975) göre yeterli kabul edilmektedir.

SZE dersinin işlenişine ilişkin öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla kullanılan Serbest Zaman Etkinlikleri Dersi Değerlendirme Anketinin iç tutarlık katsayısı .82 olarak bulunmuştur. Seçer' e (2015) göre bu değer anketin güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

2.4. Veri Analizi

Öğretmenlerin mezun oldukları alanı ve sınıflarında bulunan öğrenci sayılarını belirlemek üzere frekans (f) ve yüzde dağılımları (%) kullanılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin SZE dersinde tercih ettiği etkinlikler ve dersin amacına hizmet derecesine yönelik inanç düzeyleri ile, mezun olunan öğretim programı ve sınıflarda bulunan öğrenci sayısı değişkenleriyle olan ilişkisini belirlemek amacıyla çapraz ilişki tablosu kullanılarak, frekans ve yüzde dağılımlarından yararlanılmıştır. Tercih edilen etkinlikler ve dersin amacına hizmet derecesine yönelik inanç düzeyleri ile değişkenlerin arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Ki-Kare Testi (Chi-Square Test) kullanılmış, en düşük anlamlılık düzeyi $p < .05$; en yüksek anlamlılık düzeyi $p < .01$ kabul edilmiştir. İlişkinin yönünü belirlemek amacıyla korelasyon katsayısından yararlanılmıştır. Bütün bu işlemler SPSS v.19 paket programı kullanılarak yapılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Olduğu Öğretim Programları

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerin mezun olduğu öğretim programlarına ilişkin bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. *Sınıf Öğretmenlerinin Mezun Olduğu Öğretim Programlarına Göre Frekans ve Yüzdeleri*

MEZUN OLUNAN ÖĞRETİM PROGRAMI	F	%
Eğitim Fakültesi/Sınıf Öğretmenliği	253	84,3
Eğitim Fakültesi/Branş Öğretmenliği	12	4,0
Diğer Fakülteler	23	7,7
Yüksekokul	12	4,0
<i>Toplam</i>	300	100,0

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 253'ü (%84,3) Eğitim Fakültesi/Sınıf Öğretmenliği, 12'si (%4,0) Eğitim Fakültesi/Branş Öğretmenliği, 23'ü (%7,7) diğer fakülteler, 12'si (%4,0) yüksekokul mezunu olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği programından mezun olduğu görülmektedir.

3.2. Öğretmenlerin Sınıflarında Bulunan Öğrenci Sayıları

Katılımcıların sınıflarında bulunan öğrenci sayılarına ilişkin bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Sınıflarında Bulunan Öğrenci Sayılarına Göre Frekans ve Yüzdeleri

ÖĞRENCİ SAYILARI	F	%
10–20 Arası	9	3,0
21–35 Arası	182	60,7
36–45 Arası	98	32,7
46–55 Arası	11	3,7
<i>Toplam</i>	300	100,0

Tablo 2’ye göre katılımcıların 9’unun (%3,0) sınıfında 10–20 arası, 182’sinin (%60,7) sınıfında 21–35 arası, 98’inin (%32,7) sınıfında 36–45 arası, 11’inin (%3,7) sınıfında 46–55 arası öğrenci bulunduğu görülmektedir.

3.3. Öğretmenlerin Mezun Olduğu Öğretim Programlarına Göre Anlamli İlişki Tespit Edilen Etkinliklere Yönelik Bulgular

Bu bölümde, sınıf öğretmenlerinin SZE dersinde kullandıkları etkinlikler arasından mezun oldukları öğretim programlarına göre anlamli ilişki tespit edilen etkinliklere yer verilmiştir.

3.3.1. Drama Etkinliği

SZE dersinde, mezun olunan öğretim programı değişkenine göre drama etkinliği kullanımı arasındaki ilişkiyi gösteren bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Mezun Olunan Öğretim Programı Değişkenine Göre Drama Etkinliği Kullanımının Çapraz İlişki Tablosu, Frekans, Yüzde ve Ki-kare Değeri

		Drama Etkinliği						p	r
Eğitim Durumu		Hiçbir Zaman	Çok Seyrek	Bazen	Sık Sık	Her Zaman	Toplam		
Eğitim Fak. Sınıf Öğrt.	F	2	29	139	70	13	253	.000	-.167
	% Eğitim	0,8%	11,5%	54,9%	27,7%	5,1%	100,0%		
	% Drama	25,0%	80,6%	87,4%	84,3%	92,9%	84,3%		
	%Toplam	0,7%	9,7%	46,3%	23,3%	4,3%	84,3%		
Eğitim Fak. Branş Öğrt.	F	2	0	3	6	1	12		
	% Eğitim	16,7%	0,0%	25,0%	50,0%	8,3%	100,0%		
	% Drama	25,0%	0,0%	1,9%	7,2%	7,1%	4,0%		
	%Toplam	0,7%	0,0%	1,0%	2,0%	0,3%	4,0%		
Diğer Fakülte	F	3	4	13	3	0	23		
	% Eğitim	13,0%	17,4%	56,5%	13,0%	0,0%	100,0%		
	% Drama	37,5%	11,1%	8,2%	3,6%	0,0%	7,7%		
	%Toplam	1,0%	1,3%	4,3%	1,0%	0,0%	7,7%		
Yüksek- okul	F	1	3	4	4	0	12		
	% Eğitim	8,3%	25,0%	33,3%	33,3%	0,0%	100,0%		
	% Drama	12,5%	8,3%	2,5%	4,8%	0,0%	4,0%		
	%Toplam	0,3%	1,0%	1,3%	1,3%	0,0%	4,0%		
Toplam	F	8	36	159	83	14	300		
	% Eğitim	2,7%	12,0%	53,0%	27,7%	4,7%	100,0%		
	% Drama	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		
	%Toplam	2,7%	12,0%	53,0%	27,7%	4,7%	100,0%		

**p <.01

Tablo 3 incelendiğinde, SZE dersinde drama etkinliği kullanımı ile öğretmenlerin mezun oldukları öğretim programı arasındaki ilişkide $p = .000$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Öğretmenlerin drama etkinliği kullanımları mezun oldukları öğretim programına göre farklılık göstermektedir. Korelasyon katsayısı $- .167$ olduğundan ters yönlü bir ilişki mevcuttur. Öğretmenlerin mezun oldukları öğretim programı sınıf öğretmenliği alanından uzaklaştıkça, SZE dersinde, drama etkinliği kullanımı azalmaktadır. Yani öğretmenlerin mezun oldukları bölüm eğitim alanından uzaklaştıkça SZE dersinde drama etkinlikleri kullanımının da azaldığı söylenebilir.

3.3.2. Pantomim Etkinliği

SZE dersinde, mezun olunan öğretim programı değişkenine göre pantomim etkinliği kullanımı arasındaki ilişkiyi gösteren bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. *Mezun Olunan Öğretim Programı Değişkenine Göre Pantomim Etkinliği Kullanımının Çapraz İlişki Tablosu, Frekans, Yüzde ve Ki-kare Değeri*

		Pantomim Etkinliği					Toplam	p	r
Eğitim Durumu		Hiçbir Zaman	Çok Seyrek	Bazen	Sık Sık	Her Zaman			
Eğitim Fak. Sınıf Öğrt.	F	63	87	84	17	2	253	.001	-.061
	% Eğitim	24,9%	34,4%	33,2%	6,7%	0,8%	100,0%		
	% Mim	76,8%	89,7%	85,7%	89,5%	50,0%	84,3%		
	% Toplam	21,0%	29,0%	28,0%	5,7%	0,7%	84,3%		
Eğitim Fak. Branş Öğrt.	F	6	3	0	1	2	12		
	% Eğitim	50,0%	25,0%	0,0%	8,3%	16,7%	100,0%		
	% Mim	7,3%	3,1%	0,0%	5,3%	50,0%	4,0%		
	% Toplam	2,0%	1,0%	0,0%	0,3%	0,7%	4,0%		
Diğer Fakülte	F	8	4	10	1	0	23		
	% Eğitim	34,8%	17,4%	43,5%	4,3%	0,0%	100,0%		
	% Mim	9,8%	4,1%	10,2%	5,3%	0,0%	7,7%		
	% Toplam	2,7%	1,3%	3,3%	0,3%	0,0%	7,7%		
Yüksek- okul	F	5	3	4	0	0	12		
	% Eğitim	41,7%	25,0%	33,3%	0,0%	0,0%	100,0%		
	% Mim	6,1%	3,1%	4,1%	0,0%	0,0%	4,0%		
	% Toplam	1,7%	1,0%	1,3%	0,0%	0,0%	4,0%		
Toplam	F	82	97	98	19	4	300		
	% Eğitim	27,3%	32,3%	32,7%	6,3%	1,3%	100,0%		
	% Mim	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		
	% Toplam	27,3%	32,3%	32,7%	6,3%	1,3%	100,0%		

**p <.01

Tablo 4’e göre, SZE dersinde pantomim etkinliği kullanımı ile öğretmenlerin mezun oldukları öğretim programı arasındaki ilişkide $p = .001$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Öğretmenlerin pantomim etkinliği kullanımları mezun oldukları öğretim programına göre farklılık göstermektedir. Korelasyon katsayısı $- .061$ olduğundan ters yönlü bir ilişki mevcuttur. Öğretmenlerin mezun oldukları bölüm sınıf öğretmenliği alanından uzaklaştıkça, SZE dersinde, pantomim etkinliği kullanımı azalmaktadır. Öğretmenlerin mezun

oldukları öğretim programı eğitim alanından uzaklaştıkça SZE dersinde pantomim etkinliği kullanımının azaldığı söylenebilir.

3.3.3. Bahçe Etkinlikleri

SZE dersinde, mezun olunan öğretim programı değişkenine göre bahçe etkinliği kullanımı arasındaki ilişkiyi gösteren bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. *Mezun Olunan Öğretim Programı Değişkenine Göre Bahçe Etkinlikleri Kullanımının Çapraz İlişki Tablosu, Frekans, Yüzde ve Ki-kare Değeri*

Bahçe Etkinlikleri								p	r
Eğitim Durumu		Hiçbir Zaman	Çok Seyrek	Bazen	Sık Sık	Her Zaman	Toplam		
Eğitim Fak. Sınıf Öğrt.	F	20	62	93	64	14	253	.017	-.055
	% Eğitim	7,9%	24,5%	36,8%	25,3%	5,5%	100,0%		
	% Bahçe.	76,9%	82,7%	83,0%	94,1%	73,7%	84,3%		
	% Toplam	6,7%	20,7%	31,0%	21,3%	4,7%	84,3%		
Eğitim Fak. Branş Öğrt.	F	1	1	8	1	1	12		
	% Eğitim	8,3%	8,3%	66,7%	8,3%	8,3%	100,0%		
	% Bahçe.	3,8%	1,3%	7,1%	1,5%	5,3%	4,0%		
	% Toplam	0,3%	0,3%	2,7%	0,3%	0,3%	4,0%		
Diğer Fakülte	F	5	8	6	3	1	23		
	% Eğitim	21,7%	34,8%	26,1%	13,0%	4,3%	100,0%		
	% Bahçe.	19,2%	10,7%	5,4%	4,4%	5,3%	7,7%		
	% Toplam	1,7%	2,7%	2,0%	1,0%	0,3%	7,7%		
Yüksek- okul	F	0	4	5	0	3	12		
	% Eğitim	0,0%	33,3%	41,7%	0,0%	25,0%	100,0%		
	% Bahçe.	0,0%	5,3%	4,5%	0,0%	15,8%	4,0%		
	% Toplam	0,0%	1,3%	1,7%	0,0%	1,0%	4,0%		
Toplam	F	26	75	112	68	19	300		
	% Eğitim	8,7%	25,0%	37,3%	22,7%	6,3%	100,0%		
	% Bahçe.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		
	% Toplam	8,7%	25,0%	37,3%	22,7%	6,3%	100,0%		

*p < .05 (Bahçe. : Bahçe Etkinlikleri)

Tablo 5 incelendiğinde SZE dersinde bahçe etkinlikleri kullanımı ile öğretmenlerin mezun oldukları öğretim programı arasındaki ilişkide $p = .017$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Öğretmenlerin bahçe etkinliklerini kullanımları mezun oldukları öğretim programına göre farklılık göstermektedir. Korelasyon katsayısı $- .055$ olduğundan ters yönlü bir ilişki mevcuttur. Öğretmenlerin mezun oldukları öğretim programı sınıf öğretmenliği alanından uzaklaştıkça, SZE dersinde, bahçe etkinlikleri kullanımı azaldığı söylenebilir. Hatta öğretmenlerin mezun oldukları alan eğitim alanından uzaklaştıkça bahçe etkinlikleri kullanımının azaldığı söylenebilir.

3.3.4. Dersin Amacına Hizmet Etme Derecesi

SZE dersinde, mezun olunan öğretim programı değişkenine göre dersin amacına hizmet etme derecesine olan inanç arasındaki ilişkiyi gösteren bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. *Mezun Olunan Öğretim Programı Değişkenine Göre Dersin Amacına Hizmet Etme Derecesine Olan İnançın Çapraz İlişki Tablosu, Frekans, Yüzde ve Ki-kare Değeri*

		Dersin Amacına Hizmet Etme Derecesi							
Eğitim Durumu		Hiçbir Zaman	Çok Seyrek	Bazen	Sık Sık	Her Zaman	Toplam	p	r
Eğitim	F	26	36	93	68	30	253		
Fak.	% Eğitim	10,3%	14,2%	36,8%	26,9%	11,9%	100,0%		
Sınıf	% A.H.E.D	72,2%	83,7%	85,3%	89,5%	83,3%	84,3%		
Öğrt.	% Toplam	8,7%	12,0%	31,0%	22,7%	10,0%	84,3%		
Eğitim	F	2	1	7	2	0	12		
Fak.	% Eğitim	16,7%	8,3%	58,3%	16,7%	0,0%	100,0%		
Branş	% A.H.E.D	5,6%	2,3%	6,4%	2,6%	0,0%	4,0%		
Öğrt.	% Toplam	0,7%	0,3%	2,3%	0,7%	0,0%	4,0%		
	F	4	6	6	5	2	23		
Diğer	% Eğitim	17,4%	26,1%	26,1%	21,7%	8,7%	100,0%	.048	-.075
Fakülte	% A.H.E.D	11,1%	14,0%	5,5%	6,6%	5,6%	7,7%		
	% Toplam	1,3%	2,0%	2,0%	1,7%	0,7%	7,7%		
	F	4	0	3	1	4	12		
Yüksek- okul	% Eğitim	33,3%	0,0%	25,0%	8,3%	33,3%	100,0%		
	% A.H.E.D	11,1%	0,0%	2,8%	1,3%	11,1%	4,0%		
	% Toplam	1,3%	0,0%	1,0%	0,3%	1,3%	4,0%		
Toplam	F	36	43	109	76	36	300		
	% Eğitim	12,0%	14,3%	36,3%	25,3%	12,0%	100,0%		
	% A.H.E.D	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		
	% Toplam	12,0%	14,3%	36,3%	25,3%	12,0%	100,0%		

*p < .05 (A.H.E.D. : Amaca Hizmet Etme Derecesi)

Tablo 6'ya göre SZE dersinin amacına hizmet etme derecesi ile öğretmenlerin mezun oldukları öğretim programı arasındaki ilişkide $p = .048$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Öğretmenlerin dersin amacına hizmet etme derecesine olan inançları mezun oldukları öğretim programına göre farklılık göstermektedir. Korelasyon katsayısı $- .075$ olduğundan ters yönlü bir ilişki mevcuttur. Öğretmenlerin mezun oldukları öğretim programı sınıf öğretmenliği alanından uzaklaştıkça, SZE dersinin amacına hizmet etme derecesine olan inançları azalmaktadır.

3.4. Sınıflarda Bulunan Öğrenci Sayısına Göre Anlamlı İlişki Tespit Edilen Etkinliklere Yönelik Bulgular

Bu bölümde, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin SZE dersinde kullandıkları etkinlikler arasından, sınıflarda bulunan öğrenci sayılarına göre anlamlı ilişki tespit edilen etkinliklere yer verilmiştir.

3.4.1. Grup Tartışmaları

SZE dersinde, sınıflarda bulunan öğrenci sayısı değişkenine göre grup tartışmaları kullanımını arasındaki ilişkiyi gösteren bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Sınıflarda Bulunan Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Grup Tartışmaları Etkinliği Kullanımının Çapraz İlişki Tablosu, Frekans, Yüzde ve Ki-kare Değeri

		Grup Tartışmaları						p	r
Öğrenci Sayısı		Hiçbir Zaman	Çok Seyrek	Bazen	Sık Sık	Her Zaman	Toplam		
10-20 Arası	F	1	0	1	6	1	9	.026	-.002
	% Öğr.Sa.	11,1%	0,0%	11,1%	66,7%	11,1%	100,0%		
	% Grup T.	6,7%	0,0%	1,0%	5,4%	3,2%	3,0%		
	% Toplam	0,3%	0,0%	0,3%	2,0%	0,3%	3,0%		
21-35 Arası	F	8	29	66	61	18	182		
	% Öğr.Sa.	4,4%	15,9%	36,3%	33,5%	9,9%	100,0%		
	% Grup T.	53,3%	69,0%	65,3%	55,0%	58,1%	60,7%		
	% Toplam	2,7%	9,7%	22,0%	20,3%	6,0%	60,7%		
36-45 Arası	F	3	13	30	42	10	98		
	% Öğr.Sa.	3,1%	13,3%	30,6%	42,9%	10,2%	100,0%		
	% Grup T.	20,0%	31,0%	29,7%	37,8%	32,3%	32,7%		
	% Toplam	1,0%	4,3%	10,0%	14,0%	3,3%	32,7%		
46-55 Arası	F	3	0	4	2	2	11		
	% Öğr.Sa.	27,3%	0,0%	36,4%	18,2%	18,2%	100,0%		
	% Grup T.	20,0%	0,0%	4,0%	1,8%	6,5%	3,7%		
	% Toplam	1,0%	0,0%	1,3%	0,7%	0,7%	3,7%		
Toplam	F	15	42	101	111	31	300		
	% Öğr.Sa.	5,0%	14,0%	33,7%	37,0%	10,3%	100,0%		
	% Grup T.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		
	% Toplam	5,0%	14,0%	33,7%	37,0%	10,3%	100,0%		

*p <.05 (Öğr.Sa. : Öğrenci Sayısı)

Tablo 7 incelendiğinde, SZE dersinde öğretmenlerin grup tartışmaları etkinliğini kullanımını ile sınıflarda bulunan öğrenci sayıları arasındaki ilişkide $p = .026$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Öğretmenlerin grup tartışması etkinliğini kullanımları, sınıflarda bulunan öğrenci sayısına göre farklılık göstermektedir. Korelasyon katsayısı $- .002$ olduğundan ters yönlü bir ilişki mevcuttur. Sınıflarda bulunan öğrenci sayıları arttıkça, sınıf öğretmenlerinin SZE dersinde, grup tartışmaları etkinliği kullanımlarının azaldığı görülmektedir.

3.4.2. Okuma Etkinlikleri

SZE dersinde, sınıflarda bulunan öğrenci sayısı değişkenine göre okuma etkinlikleri kullanımını arasındaki ilişkiyi gösteren bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Sınıflarda Bulunan Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Okuma Etkinlikleri Kullanımının Çapraz İlişki Tablosu, Frekans, Yüzde ve Ki-kare Değeri

		Okuma Etkinlikleri						P	r
Öğrenci Sayısı		Hiçbir Zaman	Çok Seyrek	Bazen	Sık Sık	Her Zaman	Toplam		
10-20 Arası	F	1	0	0	5	3	9	.021	.103
	% Öğr.Sa.	11,1%	0,0%	0,0%	55,6%	33,3%	100,0%		
	% Okuma	50,0%	0,0%	0,0%	3,7%	2,6%	3,0%		
	% Toplam	0,3%	0,0%	0,0%	1,7%	1,0%	3,0%		
21-35 Arası	F	1	3	27	85	66	182		
	% Öğr.Sa.	0,5%	1,6%	14,8%	46,7%	36,3%	100,0%		
	% Okuma	50,0%	75,0%	62,8%	62,5%	57,4%	60,7%		
	% Toplam	0,3%	1,0%	9,0%	28,3%	22,0%	60,7%		
36-45 Arası	F	0	1	16	43	38	98		
	% Öğr.Sa.	0,0%	1,0%	16,3%	43,9%	38,8%	100,0%		
	% Okuma	0,0%	25,0%	37,2%	31,6%	33,0%	32,7%		
	% Toplam	0,0%	0,3%	5,3%	14,3%	12,7%	32,7%		
46-55 Arası	F	0	0	0	3	8	11		
	% Öğr.Sa.	0,0%	0,0%	0,0%	27,3%	72,7%	100,0%		
	% Okuma	0,0%	0,0%	0,0%	2,2%	7,0%	3,7%		
	% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%	2,7%	3,7%		
Toplam	F	2	4	43	136	115	300		
	% Öğr.Sa.	0,7%	1,3%	14,3%	45,3%	38,3%	100,0%		
	% Okuma	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		
	% Toplam	0,7%	1,3%	14,3%	45,3%	38,3%	100,0%		

*p <.05, (Öğr.Sa. : Öğrenci Sayısı)

Tablo 8'e göre, SZE dersinde, öğretmenlerin okuma etkinlikleri kullanımı ile sınıflarda bulunan öğrenci sayıları arasındaki ilişkide p= .021 olduğundan istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Öğretmenlerin okuma etkinlikleri kullanımları, sınıflarda bulunan öğrenci sayısına göre farklılık göstermektedir. Korelasyon katsayısı .103 olduğundan pozitif yönlü bir ilişki mevcuttur. Sınıflarda bulunan öğrenci sayıları arttıkça, SZE dersinde, okuma etkinlikleri kullanımı da artmaktadır.

3.4.3. Dinleme Etkinlikleri

SZE dersinde, sınıflarda bulunan öğrenci sayısı değişkenine göre dinleme etkinlikleri kullanımı arasındaki ilişkiyi gösteren bulgular Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Sınıflarda Bulunan Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Dinleme Etkinlikleri Kullanımının Çapraz İlişki Tablosu, Frekans, Yüzde ve Ki-kare Değeri

		Dinleme Etkinlikleri						p	r
Öğrenci Sayısı		Hiçbir Zaman	Çok Seyrek	Bazen	Sık Sık	Her Zaman	Toplam		
10-20 Arası	F	1	0	2	2	4	9	.000	-.012
	%Öğr.Sa.	11,1%	0,0%	22,2%	22,2%	44,4%	100,0%		
	%Dinleme	100,0%	0,0%	2,4%	1,6%	4,9%	3,0%		
	%Toplam	0,3%	0,0%	0,7%	0,7%	1,3%	3,0%		
21-35 Arası	F	0	3	50	80	49	182		
	%Öğr.Sa.	0,0%	1,6%	27,5%	44,0%	26,9%	100,0%		
	%Dinleme	0,0%	37,5%	58,8%	64,5%	59,8%	60,7%		
	%Toplam	0,0%	1,0%	16,7%	26,7%	16,3%	60,7%		
36-45 Arası	F	0	5	31	38	24	98		
	%Öğr.Sa.	0,0%	5,1%	31,6%	38,8%	24,5%	100,0%		
	%Dinleme	0,0%	62,5%	36,5%	30,6%	29,3%	32,7%		
	%Toplam	0,0%	1,7%	10,3%	12,7%	8,0%	32,7%		
46-55 Arası	F	0	0	2	4	5	11		
	%Öğr.Sa.	0,0%	0,0%	18,2%	36,4%	45,5%	100,0%		
	%Dinleme	0,0%	0,0%	2,4%	3,2%	6,1%	3,7%		
	%Toplam	0,0%	0,0%	0,7%	1,3%	1,7%	3,7%		
Toplam	F	1	8	85	124	82	300		
	%Öğr.Sa.	0,3%	2,7%	28,3%	41,3%	27,3%	100,0%		
	%Dinleme	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		
	%Toplam	0,3%	2,7%	28,3%	41,3%	27,3%	100,0%		

**p <.01, (Öğr.Sa. : Öğrenci Sayısı)

Tablo 9 incelendiğinde, SZE dersinde, öğretmenlerin dinleme etkinlikleri kullanımı ile sınıflarda bulunan öğrenci sayıları arasındaki ilişkide p= .000 olduğundan istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Öğretmenlerin dinleme etkinlikleri kullanımları, sınıflarda bulunan öğrenci sayısına göre farklılık göstermektedir. Korelasyon katsayısı - .012 olduğundan ters yönlü bir ilişki mevcuttur. Sınıflarda bulunan öğrenci sayıları arttıkça, SZE dersinde, dinleme etkinlikleri kullanımı azalmaktadır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bulgular incelendiğinde öğretmenlerin mezun oldukları öğretim programı sınıf öğretmenliği alanından uzaklaştıkça, SZE dersinde, drama etkinliği kullanımının azaldığı görülmüştür. Bu durumun ortaya çıkmasında, sınıf öğretmenlerinin lisans seviyesinde almış oldukları drama eğitiminin ve buna bağlı olarak drama etkinlikleri bilme ve uygulama yeterliliklerinin, diğer alanlardan mezun olan öğretmenlere göre daha fazla olduğu düşünülebilir. Tutuman ve Yıldız Demirtaş (2013) mezun olduğu okuldan dramayı ders olarak alanların, dramayla ilgili hiç eğitim almayanlara göre dramaya ilişkin daha yüksek bilme ve uygulama düzeyine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç Gürol (2002), Şahin (2006) ile Adıgüzel, Akfırat ve Özdemir'in (2007) yaptığı araştırmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

SZE dersinde pantomim etkinliği kullanımı ile öğretmenlerin eğitim durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Öğretmenlerin eğitim durumları sınıf

öğretmenliği alanından uzaklaştıkça, SZE dersinde, pantomim etkinliği kullanımının azaldığı tespit edilmiştir. San (2002) ve Maden (2010) pantomim etkinliklerini drama sürecinin aşaması olarak değerlendirmişlerdir. Bu bağlamda mim etkinliğinin de drama etkinliği gibi belirli bir eğitimi gerektiriyor olması ve öğretmenlerin bu eğitimi almış olma durumlarının bu sonuca yol açtığı düşünülebilir. Bu bulgu, drama kullanımı ile ilgili elde edilen bulguyu destekler niteliktedir.

Yılmaz Gündüz (2014) SZE dersiyle ilgili yapmış olduğu araştırmada serbest zaman etkinlikleri uygulamasına ilişkin okullarda bahçe etkinlikleri, bitki ve hayvan yetiştirme gibi etkinliklere yer verilmediğini belirtmiştir. Ancak bu araştırmada öğretmenlerin bahçe etkinliklerine yer verdikleri hatta öğretmenlerin eğitim durumları sınıf öğretmenliği alanından uzaklaştıkça, SZE dersinde, bahçe etkinlikleri kullanımının azaldığı tespit edilmiştir.

SZE dersinin amacına hizmet etme derecesine olan inanç ile öğretmenlerin mezun oldukları öğretim programı arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Sınıf öğretmenliği programından mezun olan öğretmenlerin, SZE dersinin amacına hizmet etme derecesine olan inançlarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Hatta mezun olunan programlar eğitim alanından uzaklaştıkça dersin amacına hizmet etme derecesine olan inancın azaldığı görülmüştür. Bu durumda eğitim fakültesi mezunu olmanın ve formasyon almış olmanın etkili olduğu açıktır. Ayrıca sınıf öğretmenliği programı mezunlarının öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına karşı daha duyarlı olduğu, etkinlik temelli ders işlemede sınıf öğretmenliği programı mezunlarının daha aktif olduğu düşünülebilir.

SZE dersinde öğretmenlerin grup tartışmaları etkinliğini kullanımı ile sınıflarda bulunan öğrenci sayıları arasındaki ilişkide sınıflarda bulunan öğrenci sayıları arttıkça, grup tartışmaları etkinliği kullanımının azaldığı görülmüştür. Bu durum tartışma etkinliklerinin etkili sınıf yönetimi gerektirmesinden kaynaklanmış olabilir. Sınıf mevcudunun artması sınıf yönetimini olumsuz etkilemektedir. Nitekim Paliç ve Keleş (2011) sınıf mevcudunun kalabalık olmasının sınıf hâkimiyetini zorlaştıracağını, Öztürk (2003), Seven ve Engin (2006), Yaman (2006), Şentürk ve Oral (2008) kalabalık sınıfların yeterli kontrolü engelleyebileceğini belirtmiştir. Güven ve Alp (2008) ise kalabalık sınıflarda öğretmenlerin öğrencileri tanıması, etkinlikleri uygulaması, değerlendirmesi ve etkinlikleri giderici çalışmalara devam etmesinin oldukça güç ve zaman alıcı olduğunu vurgulamıştır.

Bulgular, sınıflarda bulunan öğrenci sayıları arttıkça, SZE dersinde, okuma etkinlikleri kullanımının da arttığını göstermektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında okuma etkinliklerinin kolay uygulanabilir oluşu ve sınıf yönetimi hususunda öğretmeni çok yormamasının etkili olduğu düşünülebilir. Öğrencilerin okuma becerilerindeki yetersizlik de öğretmenlerin SZE dersinde okuma etkinliklerine sık yer vermesine sebep olabilir. Yılmaz Gündüz (2014) SZE dersiyle ilgili yapmış olduğu araştırmada gözlemlenen etkinlikler içerisinde; en sık uygulanan etkinliğin kitap okuma etkinliği olduğunu belirtmiş, bunun nedeni olarak okuma etkinliğinin kolay uygulanabilir oluşunu göstermiştir.

SZE dersinde, öğretmenlerin dinleme etkinlikleri kullanımı ile sınıflarda bulunan öğrenci sayıları arasındaki ilişkide, sınıflarda bulunan öğrenci sayıları arttıkça dinleme etkinlikleri kullanımının azaldığı görülmüştür. Bunun nedeni kalabalık sınıflarda öğretmenin, sınıf hâkimiyetini daha zor sağlaması olabilir. Çünkü dinleme etkinliklerinde öğrenciler pasiftir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun ilgisi çekilemezse, sınıf yönetiminde problemler yaşanabilir.

Gün (2013) SZE dersiyle ilgili yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin %46'sının etkinlik yaparken sınıf yönetimi konusunda sıkıntı yaşadığını belirtmiştir. Bu durumun, öğretmenlerin demografik özelliklerinden ve sınıf mevcutlarının fazla olmasından kaynaklandığını ifade etmiştir.

Sonuç olarak SZE dersinde MEB'in ilgili bildirisinde belirlemiş olduğu etkinlikler göz önünde bulundurulduğunda drama, pantomim ve bahçe etkinlikleri kullanımı ile öğretmenlerin mezun oldukları öğretim programı arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgunun aksine Sevim Yılmaz (2015) öğretmenlerin mezun olduğu alana göre öğretmenlerin SZE dersinin uygulanmasına yönelik görüşlerinin farklılaşmadığını belirtmiştir. Tiyatro, bahçe, folklor, müsamere, müzik, grup tartışmaları, yazma, sergi çalışmaları, gezi-gözlem, inceleme-araştırma, bilmece-bulmaca, oyun, film izleme, bahçe, bitki yetiştirme, spor, sanat, tarım dersi programı, yabancı dil öğretimi, satranç dersi programı uygulamaları, hayvan besiciliği etkinliklerinin kullanımı ile öğretmenlerin mezun oldukları öğretim programı arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. SZE dersi ile ilgili olarak herhangi bir eğitim, hizmet içi eğitim, seminer vb. bilgilendirici etkinliğin öğretmenlere sunulmamış olmasının, özellikle eğitim fakültesi mezunu olmayan öğretmenler için bir dezavantaj olduğu açıktır. Nitekim Gün (2013) SZE dersiyle ilgili yapmış olduğu araştırmasında öğretmenlerden %67'lik bir çoğunluğun süreçlerle ilgili hizmet içi eğitimlerin sunulması yönünde görüş bildirdiğini belirtmiştir.

Grup tartışmaları, okuma ve dinleme etkinlikleri kullanımı ile sınıflarda bulunan öğrenci sayıları arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Drama, tiyatro, bahçe, folklor, müsamere, müzik, yazma, sergi çalışmaları, gezi-gözlem, inceleme-araştırma, bilmece-bulmaca, oyun, film izleme, bahçe, bitki yetiştirme, spor, sanat, tarım dersi programı, yabancı dil öğretimi, satranç dersi programı uygulamaları, hayvan besiciliği etkinliklerinin kullanımı ile sınıflarda bulunan öğrenci sayıları arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir.

5. ÖNERİLER

Öğretmenlere yönelik drama ve pantomim etkinliklerini kapsayan kurs, hizmet içi eğitim veya seminerler düzenlenebilir, bu çalışmalara özellikle eğitim fakültesi mezunu olmayan öğretmenlerin katılımı sağlanabilir. Öğretmen yetiştiren kurumlarda bu derslere yönelik teorinin yanında uygulama eğitimlerine de yer verilerek drama ve pantomim etkinliklerine karşı olumlu tutum geliştirilebilir. Öğretmenlere, özellikle çağımızın hastalığı olarak nitelendirilen teknoloji bağımlılığı ve buna bağlı hareketsizliğin tetiklediği obezite hastalığıyla mücadelede fiziksel aktivitenin önemi hususunda bilgilendirmeler yapılabilir, bu hususla ilgili olarak lisans düzeyinde öğretmen adaylarına yönelik eğitimler verilebilir. Serbest zaman etkinlikleri dersinin yalnızca sınıf içi etkinliklerle işlenmemesi, derste gerekli fiziksel aktivitelere de yer verilmesi hususunda denetim ve bilgilendirme çalışmaları yapılabilir, dersin amacına uygun işlenebilmesi için öğretmenlere gerekli hizmet içi eğitim olanakları sağlanabilir.

Sınıf yönetimi, kalabalık sınıflarda yönetim ve etkinlik uygulamaları hususunda da öğretmenlere ve öğretmen adaylarına gerekli eğitim imkânları sağlanabilir, okulların fiziki şartları daha uygun hale getirilebilir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, H. Ö., Akfırat, N. ve Özdemir, P. (2007). *İlköğretim öğretmenlerinin yaratıcı drama ile ilgili görüşleri*. 1.Ulusal İlköğretim Kongresi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, 15-16-17 Kasım 2007, Ankara.
- Aydın, A. Bakırcı, H. ve Ürey, M. (2012). Serbest etkinlik çalışmaları dersine yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 41(193), 214-231.
- Bozak, A., Apaydın, Ç. ve Demirtaş, H. (2012). Serbest etkinlik dersinin etkililiğinin denetmen, yönetici ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 11(2), 520-529.
- Dündar, H. ve Karaca, E.T. (2011). İlköğretim okullarında serbest etkinlikler dersinin değerlendirilmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 417-437.
- Gömleksiz, M. N. ve Özdaş, F. (2012). Serbest etkinlikler dersi kazanımlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(44), 323-335.
- Gömleksiz, M. N. ve Özdaş, F. (2013). Serbest etkinlikler dersinin etkililiğine ilişkin öğretmen görüşleri: nitel bir çalışma. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:23, Sayı:1, 105-118.
- Gün, E.S. (2013). Serbest etkinlik uygulamalarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Middle Eastern&African Journal of Education Research*, Issue:3, 21-33.
- Gürol, A. (2002). *Okulöncesi eğitim öğretmenleri ile okulöncesi öğretmen adaylarının eğitimde dramaya ilişkin kendilerini yeterli bulma düzeylerinin belirlenmesi*. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Güven, B. ve Alp, S. (2008). Yeni sosyal bilgiler dersi öğretim programının kazanımlarına yönelik öğretmen görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 177, 153-165.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kazu, H. ve Aslan, S. (2013). Serbest etkinlik dersinin birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi (Elazığ İli Örneği), *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:34, 133-145.
- Köse, E. (2004). *İlköğretim öğrencilerinin ders dışı etkinlikleri tercih etme nedenleri*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 2004.
- Lawshe, C.H. (1975). A quantitative approach to content validity. *Personnel Psychology*, 28, 563-575.
- Maden, S. (2010). Türkçe öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 7, Sayı: 14, 259-274.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2010). MEB Talim ve Terbiye Kurulu 20.07.2010 tarihli ve 75 sayılı Kararı.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2010). *Talim ve terbiye kurulu başkanlığı-serbest etkinlikler dersi ile ilgili yayınlanmış bildiri*. MEB-Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2010). *İlköğretim kurumları haftalık ders çizelgesi*. Ankara: MEB-Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- Öztürk, B. (Ed.) (2003). *Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve giderilmesi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Paliç, G. ve Keleş, E. (2011). Sınıf yönetimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Cilt 17, Sayı 2*, 199-220.
- San, İ. (Ed.) (2002). *Eğitimde Yaratıcı Drama, Yaratıcı Drama 1985–1995 Yazılar*. Ankara: Naturel Yayınları.
- Sargın, M. ve Taşdemir, M. (2014). *Sınıf öğretmenlerinin serbest etkinlikler dersine ilişkin görüş ve sorunları: bir durum çalışması (Şırnak ili örneği)*. 9th International Balkans Education and Science Congress, 16-18 Ekim, Trakya Üniversitesi, Edirne. <http://www.bes2014.org>. 231-236.
- Seçer, İ. (2015). *SPSS ve LISREL ile pratik veri analizi*. (2.Baskı) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Seven, M. A.ve Engin, A. O. (2006). Sınıf yönetimini etkileyen faktörler. *EKEV Akademi Dergisi, Sayı:29*, 31-32.
- Sevim Yılmaz, L. (2015). *İlkokulda uygulanan serbest etkinlik dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Şahin, B.(2006). *Mersin il merkezindeki devlet ve özel ilköğretim okullarındaki İngilizce öğretmenlerinin öğretim etkinliği içerisinde dramayı kullanma düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalı, Adana.
- Şentürk, H. ve Oral, B. (2008). Türkiye’de sınıf yönetimi ile ilgili yapılan bazı araştırmaların değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 26*, 1-26.
- Tutuman, O. Y. ve Yıldız Demirtaş, V. (2013). Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama uygulama yeterlilikleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:13, Sayı:1*, 34-49.
- Yaman, E. (2006). Eğitim sistemindeki sorunlardan bir boyut: Büyük sınıflar ve sınıf yönetimi. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 4(3)*, 261- 274.
- Yılmaz Gündüz, D. (2014). *İlkokul serbest etkinlikler uygulamasına ilişkin bir durum çalışması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.